

Betænkning

over forslag til lov om ændring af lov om elektriske stærkstrømsanlæg.

(Afgivet af det energipolitiske udvalg den 18. maj 1977.)

Udvalget har behandlet lovforslaget i nogle møder og har herunder stillet spørgsmål til ministeren for offentlige arbejder, som denne har besvaret skriftligt.

Udvalget har desuden modtaget en skriftlig henvendelse fra Danske Elværkers Forening og foranlediget indhentet en udtalelse om lovforslaget fra Forbrugerrådet.

Nogle af udvalgets spørgsmål samt ministerens svar herpå er tillige med Forbrugerrådets udtalelse og ministerens kommentarer hertil optrykt som bilag ti betænkningen.

Ved behandlingen af lovforslaget har udvalget lagt vægt på de oplysninger, der er givet om kontrolordningen for elektrisk materiel som følge af vedtagelsen af EF-direktiv af 19. februar 1973, herunder især bemærkningen om, at i det omfang der ikke foreligger prøvningscertifikater fra anerkendte prøvningsanstalter i udlandet eller fyldestgørende dokumentation for, at fabrikanten selv har foretaget de nødvendige prøvninger efter de retningslinjer, der er fastsat i de harmoniserede regler, skal DEMKO efter forslaget indkræve et eksemplar af materialet til afprøvning, og udgifterne ved denne prøvning skal betales af indsenderen. Hvis det konstateres, at materialet opfylder konstruktionskravene, foretager DEMKO registrering af materialet som lovligt. Materialet kan eventuelt forsynes med godkendelsesmærke (D-mærke), men dette er ikke længere nogen betingelse for markedsføring af produktet.

Herefter indstiller et *flertal* (socialdemokratiets, fremskridtspartiets, venstres, det konservative folkepartis, centrum-demokra-

ternes, det radikale venstres og kristeligt folkepartis medlemmer af udvalget) lovforslaget til *vedtagelse uændret*.

Et *mindretal inden for flertallet* (fremskridtspartiets medlemmer af udvalget) bemærker:

Af ministerens fremsættelsestale den 15. marts fremgik det, at „der ikke findes noget som helst holdepunkt for at antage, at der i de øvrige EF-lande, hvor myndighederne ikke foretager en så indgående kontrol med elektrisk materiel som i Danmark og de øvrige nordiske lande, skulle findes et generelt lavere sikkerhedsniveau.“

Under udvalgsarbejdet er der af udvalget indhentet oplysninger bl. a. om de kontrolordninger, der gælder i andre EF-lande. Det fremgår af dette materiale, at de øvrige EF-lande ikke har kontrolordninger, der svarer hverken til den gældende eller den foreslåede danske ordning. Kontrolfunktionen består i de andre lande i en stikprøvekontrol, der er nærmere beskrevet i svaret på udvalgets spørgsmål 3, der optrykkes som bilag til betænkningen.

Mindretallet finder herefter, at det ville være at foretrække — og på baggrund af ministerens udtalelse fuldt betryggende — at tilrettelægge den fremtidige kontrolfunktion som en stikprøvekontrol, eventuelt kombineret med en frivillig godkendelsesordning, der ikke mindst vil kunne have betydning for eksporten. Trods de anførte indvendinger indebærer lovforslaget en vis tilnærmelse til de øvrige EF-lande og en vis forenkling af kontrolproceduren, hvorfor mindretallet vil stemme for lovforslaget.

Et *andet mindretal* (Danmarks kommunistiske partis medlem af udvalget) indstiller lovforslaget til *forkastelse* ved 3. behandling, idet det betyder en forringelse af sikkerheden for forbrugerne samtidig med, at det medfører unødige administrative vanskeligheder. Den skematiske overføring af EF-bestemmelserne bør afvises, hvilket formentlig kan gøres uden storpolitiske konsekvenser.

Et *tredje mindretal* (Danmarks retsfor-

bunds medlem af udvalget) vil redegøre for sin stilling ved lovforslagets 2. behandling.

Et *fjerde mindretal* (venstresocialisternes medlem af udvalget) konstaterer, at det under udvalgsarbejdet er både bekræftet og dokumenteret, at forslaget indebærer en forringelse af de sikkerhedsforanstaltninger, som hidtil har været gældende her i landet med et godt resultat, og at forslaget alene skyldes krav fra EF. Mindretallet skal på den baggrund indstille lovforslaget til *forkastelse* ved 3. behandling.

Dorte Bennedsen (S). *Thomas Have (S).* *Erik Holst (S).* *Henning Jensen (S).*

Mette Groes (S). *Buchart Petersen (S).* *Birte Weiss (S).* *Westh (S).*

Svend Haugaard (RV). *Karlskov Jensen (V),* *Johan Philipsen (V).*
formand.

Holm (V). *John Winther (KF).* *Prehn (CD).* *Honoré (KrF).*

Kjærulff-Schmidt (FP). *Arentoft (FP).* *Børge Møller (FP).* *Mølgaard (DR),*
næstformand.

Ib Nørhønd (DKP). *Wilhelm (VS).*

Partiet SF var ikke repræsenteret ved medlemmer i udvalget.

Bilag.

Udvalgets spørgsmål til ministeren for offentlige arbejder og dennes svar herpå.

Spørgsmål 1.

Kan DEMKO's udgifter finansieres efter et system, der friholder industrien for en merudgift (i lovforslagets bemærkninger opgjort til 1/20 øre pr. kWh)?

Spørgsmål 2.

Kan industrien friholdes for bidrag til DEMKO? Jfr. fremsættelsestalen side 2, spalte 2, 2. afsnit.

Svar:

Lovforslaget går alene ud på, at under-skuddet på elektricitetsrådets og DEMKO's driftsbudgetter skal betales af producenter og importører af elektricitet, og der tages ikke stilling til, hvorledes el-selskaberne skal skaffe sig dækning hos deres kunder. Det er imidlertid ministeriets indtryk, at el-selskaberne vil kunne gennemføre et opkrævningssystem, hvorefter det bidrag som selskabet skal betale til DEMKO alene fordeles på boliginstallationer, således at industriens el-forbrug friholdes. Som anført i besvarelsen af spørgsmål 3 vil dette kun i ringe grad påvirke elprisen for de almindelige forbrugere.

Fra ministeriet for offentlige arbejders side er man i og for sig sympatisk stemt over for en sådan friholdelse af industriens elforbrug i betragtning af, at industriens maskiner i almindelighed ikke er undergivet DEMKO's kontrol. Forholdet er imidlertid, at der ikke fra regeringens side kan træffes nogen bestemmelse i så henseende, idet det efter elforsyningsloven er helt overladt til elprisudvalget at tage stilling til de priser og eventuelle prisdifferentieringer som el-

værkerne vil anvende. Hvis elprisudvalget er enig i, at industrien bør friholdes, har udvalget beføjelser til at forlange tariffene differentieret under hensyn hertil. Klager over elprisudvalgets afgørelser kan kun behandles af monopolankenævnet og domstolene. Hvis man fra regeringens side skulle sikre en friholdelse af industrien fra at deltage i elværkernes bidrag til DEMKO, ville det kræve en ændring af elforsyningsloven, og dette vil formentlig næppe kunne komme på tale på nuværende tidspunkt.

Spørgsmål 3.

Hvorledes finansieres tilsvarende kontrolordninger inden for de øvrige EF-lande?

Svar:

Indledningsvis bemærkes, at EF-direktivet om lavspændingsmateriel ikke foreskriver nogen harmonisering af kontrolforanstaltningerne, men alene af konstruktions- og prøvningsbestemmelserne.

De øvrige EF-lande har ikke kontrolordninger, der svarer hverken til den nu gældende danske ordning eller til den foreslåede nye ordning. Kontrollfunktionen består i de andre lande i en stikprøvekontrol af det materiel, der findes på markedet. Denne kontrol udføres ved det offentliges foranstaltning, og udgifterne afholdes over de statslige budgetter. Hvis materiel, der udtages ved stikprøvekontrollen, skal yderligere undersøges, indleveres det til afprøvning på et af staten anerkendt laboratorium, der i reglen vil være et privat eller halv-offentligt foretagende. Sådanne prøvninger bekostes af staten.

Foruden den statslige kontrol findes der frivillige godkendelsesordninger, hvor fabrikanten eller indsenderen af materiellet betaler for undersøgelsen og for retten til at bære prøveanstaltens godkendelsesmærke. Disse frivillige prøvninger betaler i princippet driften af prøvningsanstalterne, men alle de anerkendte prøvningsanstalter i de andre EF-lande formodes at modtage tilskud fra det offentlige eller fra elværkerne enten som betaling for forskningsopgaver for staten eller som direkte driftstilskud. I forbindelse med det udvalgsarbejde, der har gået forud for fremsættelsen af lovforslaget, blev det forsøgt at indhente oplysning om finansieringen af prøvningsanstalterne i de andre EF-lande, men de fleste af landene viste sig at være meget tilbageholdende med sådanne oplysninger. Det er dog oplyst, at i hvert fald det hollandske prøvningsinstitut, KEMA, modtager driftstilskud fra elværkerne.

Spørgsmål 4.

Udvalget udbeder sig Forbrugerrådets kommentarer til lovforslaget.*)

Svar:

Foranlediget af den tilsvarende anmodning i udvalgets skrivelse af 21. januar 1977 anmodede ministeriet Forbrugerrådet om en udtalelse. Forbrugerrådets svarskrivelse af

13. april 1977 fremsendes hermed i 70 eksemplarer. Til det i skrivelsen anførte skal man bemærke følgende:

Forbrugerrådets ønske om en ordning, hvorefter alt elmateriel skal indsendes til Danmarks elektriske materielkontrol til orientering senest en måned inden markedsføringen i Danmark, er i realiteten ganske svarende til den nugældende forudgående obligatoriske typegodkendelse, som ifølge protokollen vedrørende EF-rådets vedtagelse af lavspændingsdirektivet ikke kan godkendes af de andre medlemslande. I protokollatet, hvor der indrømmes Danmark en ret til fortsat at indkræve eksemplarer af materiellet til undersøgelse, anføres til slut: „Imidlertid må det forstås, at en sådan undersøgelse under ingen omstændigheder kan udgøre en forudgående betingelse for markedsføring“. Den af Forbrugerrådet ønskede ordning vil derfor ikke kunne gennemføres.

Fra ministeriet for offentlige arbejders side kan man tiltræde Forbrugerrådets bemærkning om, at kontrollen tilrettelægges således, at der sker en prioritering af undersøgelsen af materiel, om hvilket man har en forhåndsformodning om, at det ikke opfylder sikkerhedsforskrifterne.

Man kan tilslutte sig Forbrugerrådets bemærkninger om behovet for oplysning til forbrugerne om den nye kontrolordning. Dette spørgsmål indgår i den igangværende planlægning af den nye ordning.

*) Optrøkt på betænkningens side 5.

FORBRUGERRÅDET

Den 13. april 1977.

Forbrugerrådet har fra ministeriet for offentlige arbejder med brev af 28. januar 1977 fået tilsendt lovforslag til ændring af lov om elektriske stærkstrømsanlæg, efter at folketingets energipolitiske udvalg havde anmodet ministeren for offentlige arbejder om at indhente rådets kommentarer til lovforslaget.

Forbrugerrådet skal i den anledning udtale:

- 1) at der med lovforslaget vil ske en forringelse af den sikkerhedsgaranti, forbrugerne har med den nuværende Demkoordination,
- 2) at lovforslaget på den anden side vil fjerne visse tekniske handelshindringer, hvilket indebærer fordele for forbrugerne,
- 3) at der med lovændringen bør gennemføres en ordning, der går ud på, at alt el-materiel skal indsendes til orientering for Demko senest en måned, inden det skal markedsføres i Danmark, således at Demko får en mulighed for at gribe ind over for artikler, der ikke opfylder kravene til sikkerhed, inden artiklerne spredes ud over hele markedet.

Til uddybning af dette vil vi gerne først og fremmest understrege, at den nuværende Demko-mærkning har givet forbrugerne en meget stor sikkerhed, og at ændringer i en eksisterende lovgivning ikke bør gennemføres, uden at der gives forbrugerne sikkerhed for, at de ikke udsættes for en uantagelig risiko.

Den nuværende Demko-ordning udmærker sig ved en gennemgribende kontrol, og ved at D-mærket er så indarbejdet, at det kendes af store dele af befolkningen.

Ved gennemførelsen af en lovændring, der foretages af hensyn til et EF-direktiv, er det derfor meget væsentligt, at Danmark har opnået en særordning, således at der

bliver mulighed for at iværksætte en efterfølgende kontrol af alle nye produkter, der ifølge lovforslaget skal indsendes til Demko. Det må imidlertid være en forudsætning, at denne kontrol tilrettelægges, så den virkelig giver forbrugerne sikkerhed. Det er vanskeligt for forbrugerrådet at se, at kontrollen vil blive tilstrækkelig effektiv, hvis der gives tilladelse til, at materiel kan sendes på markedet, uden at Demko har haft lejlighed til at se det, selv om Demko bevarer retten til at få materiel, der ikke opfylder sikkerhedsbestemmelserne, tilbagekaldt fra markedet.

Forbrugerrådet mener, at kontrollen kun kan blive effektiv, hvis reglerne om indsendelse af produkter til Demko udformes således, at produkterne skal indsendes til Demko mindst én måned, før de markedsføres.

Det bør af bemærkningerne til lovforslaget fremgå, at Demko ved tilrettelæggelsen af sin kontrol først og fremmest skal undersøge de produkter, om hvilke der kan være formodning om, at de ikke ligger på samme høje niveau, som EF-produkter må forventes at have. Forbrugerrådet er således enig i det i lovforslaget indeholdte forslag om, at kontrollen bør være meget omhyggelig. Kontrollen bør ske løbende, og det må sikres, at der gribes hårdt ind over for produkter, der ikke er tilstrækkeligt sikre, således at disse produkter omgående og effektivt fjernes fra markedet.

Forbrugerrådet er klar over, at den kontrolordning, Demko hidtil har gennemført, har været ganske overordentlig grundig, og at det har medført, at Demkos sikkerhedsgrundlag i flere tilfælde har været unødvendig strengt og restriktivt, således at nyttige og forsvarlige produkter, som måske udmærkede sig ved prisbillighed, ikke er kommet på markedet i Danmark.

Det nye lovforslag indebærer således en gavnlig bortskaffelse af tekniske handelshindringer, som også kan blive til gavn for forbrugerne.

Når Demko, som det fremgår af det materiale, der er fremlagt i forbindelse med sagens behandling, inden for visse kategorier af materiel i året 1975 har måttet konstatere, at op til halvdelen af de indsendte produkter faldt ved Demko-kontrollen, må Forbrugerrådet til dels kunne betragte dette som et argument for, at Demkos konstruktionskrav er for restriktive. Dette må kunne belyses ud fra nærmere undersøgelser af ulykkesfrekvensen fra de lande, sådanne produkter stammer fra. Denne ulykkesfrekvens må naturligvis baseres på de selv samme produkter, der her har været tale om.

Alt i alt må Forbrugerrådet beklage, hvis direktiver, der vedtages i EF, forringer en beskyttelse, som danske forbrugere har opnået inden for et bestemt område. På den

anden side mener Forbrugerrådet, at der ved tilrettelæggelsen af en hensigtsmæssig kontrolordning i den foreliggende sag skulle kunne sikres forbrugerne tilfredsstillende sikkerhed.

Afslutningsvis tilføjes, at der med den nye ordning, hvis lovforslaget gennemføres, utvivlsomt vil opstå en del forvirring blandt forbrugerne, fordi nogle produkter fortsat vil være Demko-mærkede, mens andre, der er tilstrækkeligt sikre, ikke er Demko-mærkede. Der vil her være brug for et oplysningsarbejde, der fortæller, at såvel D-mærkede som ikke D-mærkede produkter kan være tilstrækkeligt sikre. Det bør efter Forbrugerrådets opfattelse fastlægges i reglerne for Demkos virksomhed, at Demko foruden kontrollen bør påtage sig at give oplysninger til forbrugerne på forespørgsler vedrørende konkrete produkter, hvilket samtidig vil give forbrugerne mulighed for at udføre en del af kontrollen.

Med venlig hilsen

Helle Munch-Petersen.
kontorchef.